Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Pirkanmaan ELY-keskuksen lausunto HE 96/2023 vp

Ympäristövaliokunta 8.2.2024

Mika Heinonen
Ryhmäpäällikkö
Pirkanmaan ELY-keskus

Pirkanmaan ELY-keskuksen tehtävä

Pirkanmaan ELY-keskus toimii Pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemisesta annetun lain mukaisena tukiviranomaisena koko Manner-Suomen alueella.

Lakimuutosehdotuksella on siten erityistä merkitystä Pirkanmaan ELY-keskuksen toiminnalle tukiviranomaisena.

Pirkanmaan ELY-keskus nostaa puheenvuorossaan esiin seuraavat kokonaisuudet:

1. Eri tukimuodot ja tuettava toiminta (taustaksi)
2. Järjestämisen kustannusten jakaminen
3. Muutoksen vaikutukset

1 Eri tukimuodot ja tuettava toiminta

Tukea on mahdollista saada
a) Selvittämiseen eli pilaantuneisuuden tutkimiseen
b) Pilaantuneen alueen puhdistamiseen

Tukimuodot ovat
1. Avustus
- Rahallinen avustus hakijalle syntyneitä kuluja vastaan. Avustus kattaa osan kuluista. Hakija toteuttaa itse tarvittavat toimet.

2. Järjestäminen
- Pirkanmaan ELY-keskus toteuttaa konkreettisesti tarvittavat toimet hankkimalla palvelun tai urakoinnin julkisena hankintana markkinoilta ja antaa tukena selvittämisen tai puhdistamisen.

Nykyinen tilanne: Valtio maksaa kustannukset kokonaan (100 %).

Ehdotus: Vaihtoehdot
1. Kustannukset jaetaan valtion ja yhteistyöosapuolen välillä, pääsääntö.
2. Valtio maksaa kustannukset kokonaan (100 %), poikkeus.

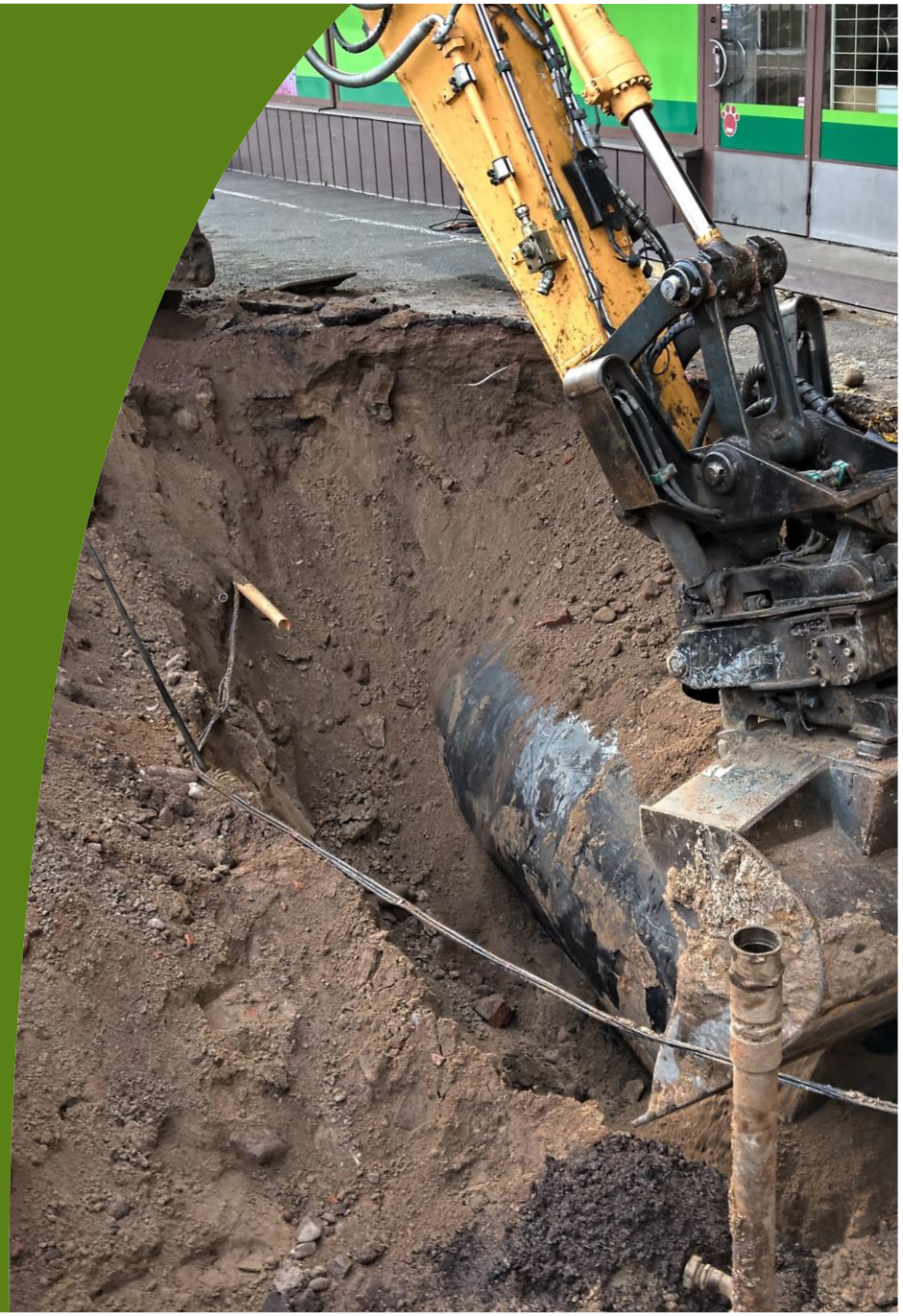

2 Järjestämisen kustannusten jakaminen

Pirkanmaan ELY-keskus kannattaa, että lakia muutetaan ehdotetulla tavalla ja järjestäminen olisi mahdollista toteuttaa myös jakamalla kustannukset valtion ja muun tahon välillä.

Muita tahoja voivat olla tuen hakija, kiinteistön haltija tai kunta. Minkään tukimuodon osalta tukea ei myönnetä pilaantumisen aiheuttajalle, paitsi kunnalle yhdyskuntajätekaatopaikkojen osalta.

Tarkempi kustannusten jakautuminen tapahtuisi tarkoituksenmukaisessa suhteessa osapuolten välillä. Jaosta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksessa ja Pirkanmaan ELY-keskus on suunnitellut laativansa tarkemman linjausmuistion kustannusten jakautumisesta hakijoiden tasapuolisen kohtelun varmistamiseksi. Virasto on tehnyt vastaavan linjausmuistion avustusten osalta.

On perusteltua, että valtion täysi kustannusvastuu olisi edelleen mahdollista tietyissä poikkeuksellisissa tilanteissa, kuten vanhoissa pilaantumistapauksissa

3 Muutoksen vaikutukset

Pirkanmaan ELY-keskuksen näkemyksen mukaan muutoksesta ei aiheudu kasvavia määrärahatarpeita.

Järjestämisen edellytykset kevenevät tilanteessa, jossa kustannukset jaetaan. Useampi kohde nykytilanteeseen verrattuna soveltuisi järjestämiskohteeksi. Mahdollisuus tuen saantiin ja järjestämiseen olisi vuosittain aikaisempaa useammalla taholla. Tuen vaikuttavuus kasvaisi nykytilaan verrattuna ja vuosittain useampi kohde tulisi hoidetuksi.

Myös esimerkiksi pienten kuntien olisi aiempaa useammin mahdollista saada järjestämismuotoista tukea niissä tilanteissa, joissa se on ympäristönsuojelulain mukaan viimesijaisessa vastuussa pilaantuneen alueen puhdistamisesta. Kunnan ei tarvitsisi itse toteuttaa toimenpiteitä vaan tukiviranomainen toteuttaisi toimet.

Valtion kantaessa kustannukset kokonaan, tuen myöntämisen edellytykset on tärkeää nostaa perusteluista säädöstasolle.

Yhteenveto: keskeiset johtopäätökset

1. **Pirkanmaan ELY-keskus kannattaa esitettyä muutosta eikä esitä siihen mitään muutosta. Muutosehdotuksessa on huomioitu ELY-keskuksen huolet ja tarpeet. Ehdotus vaikuttaa positiivisella tavalla suoraan niihin mahdollisuuksiin, joita ELY-keskuksella tukiviranomaisena on. ELY-keskus on ollut mukana muutosehdotuksen valmistelussa.**

2. **Järjestäminen tulisi olla mahdollista siten, että kustannukset voidaan jakaa valtion ja muun tahon välillä. Toisaalta on oltava edelleen mahdollista, että valtio tietyissä tilanteissa vastaisi kustannuksista kokonaan.**

3. **ELY-keskus arvioi, että muutos ei lisää valtiolle aiheutuvia kustannuksia. Tuen määrä jakautuisi vuosittain aikaisempaa useammalle saajalle ja useampaan kohteeseen. Siten tuen vaikuttavauus kasvaisi ja ympäristön tila paranisi. Erityisesti pienet kunnat hyötyisivät muutoksesta.**

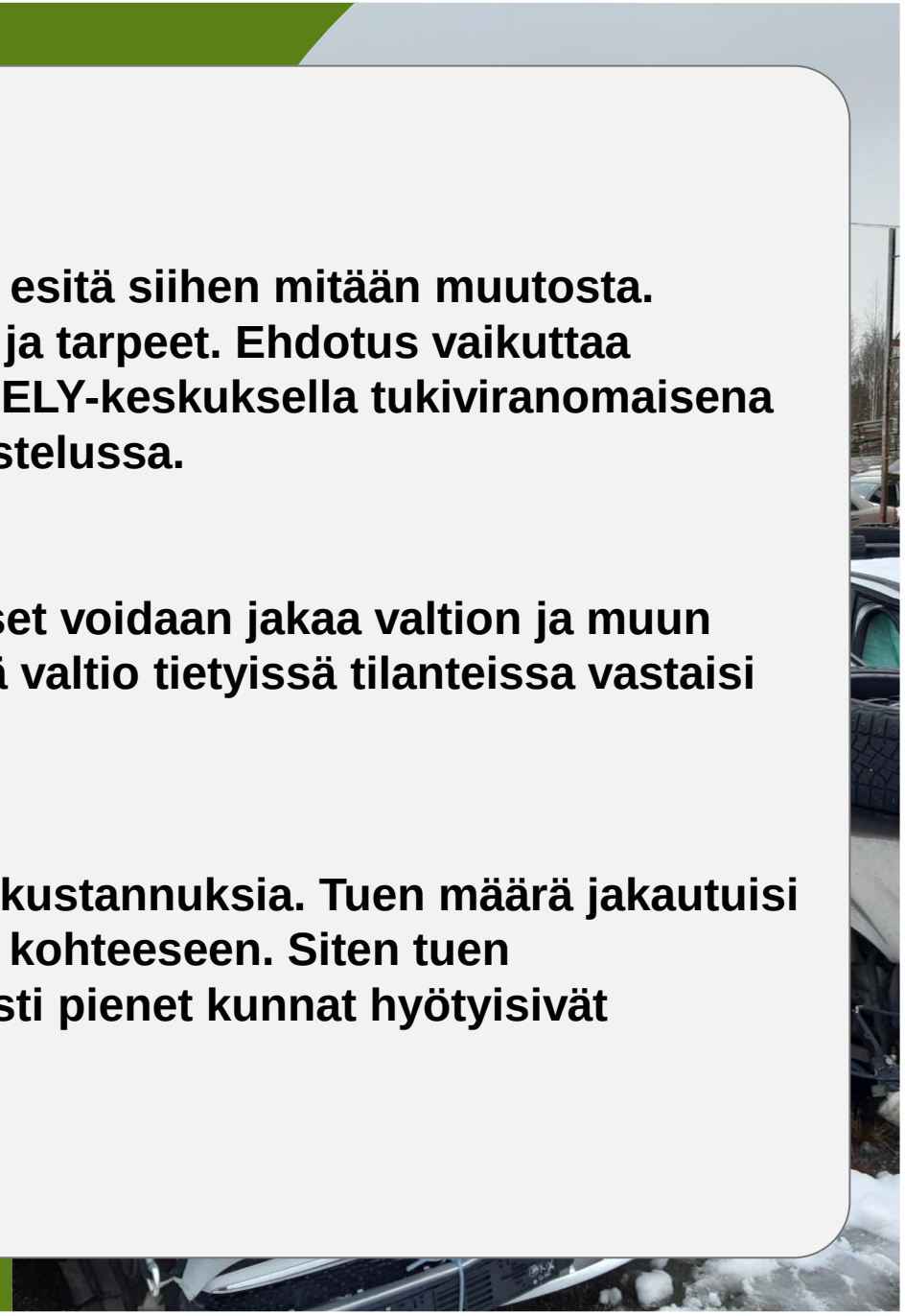

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Kiitos!

Mika Heinonen
Ryhmäpäällikkö
mika.heinonen@ely-keskus.fi
Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus